

Móricz Péter – Torjay Valter

**SZALON ÉS EBÉDLŐ
A BATTHYÁNY-KASTÉLYBAN**

Kiállításvezető

Körmend, 2021

A körmendi Batthyány-Strattmann hercegi kastély reprezentatív szintje a második emelet, ahova a diszlépcsőházon keresztül érkezik meg a látogató. A déli szárnyban, a második emeleten található a díszterem, amiből keleti irányban két helyiség nyílik, ezekben enteriőröket mutat be a múzeum. Az első terem egy szalont, a második, bástyában kialakított szoba pedig egy ebédlőt idéz meg a 19. század utolsó negyedéből, Batthyány-Strattmann Ödön hercegsége (1883-1914) idejéből.

**Batthyány-Strattmann Ödön
(1826-1914)**

Az egykori főúri kastélyokban – fényképfelvételek tanúsága szerint is – „együtt éltek” a különböző generációk tárgyai. Fokozottan vonatkozott ez a bútorzatra, ahol az ősök által „megszentelt”, sokszor történetekkel is körülvett, kedves darabok és a kései unokák szerzeményei jól megfértek egymás mellett.

A második világháború végén a körmendi kastély berendezési tárgyai elpusztultak, ill. eltűntek, egyetlen bútor sem maradt meg közülük. Ezért kiállításunkon egy lehetséges rekonstrukciót kívánunk bemutatni, amelyben – ugyan nem Batthyány bútorokkal – felidézzük Ödön herceg korát.

A két terem története és eredeti berendezése

A szalonenteriőrnek helyet adó déli szárnyat a kastély barokk átépítésének idején (1730-as, 40-es évek) hozták létre. Ennél jóval idősebb az ebédlőenteriőr kör alaprajzú helyisége, mely a későközépkorban épített délkeleti sarokbástyában található. Ennek szemmel látható bizonyítéka a két ablak között bemutatott 15. századi lőrés.

Az 1880-as években a déli épületszárny keleti felét a hercegi lakosztály foglalta el. A díszteremből a szárny középtengelyében nyíló ajtókon át lehetett a két egyablakos szobán keresztül a saroktoronyba jutni. Vagyis a szalonenteriőrnek helyet adó terem ekkor két részre volt osztva. Az épületszárny és a torony csatlakozásánál falvastagságban kialakított, ovális alaprajzú WC-t hoztak létre. A bástyában a hercegi háló, a szoba vékony válaszfallal határolt északi kisebb részében ruhatár volt. A bástyából nyíló ajtón keresztül egy csigalépcsőhöz lehetett jutni, mely a földszintet kötötte össze a harmadik emelettel.

A kastély déli homlokzatát ábrázoló fotó az 1880-as évekből

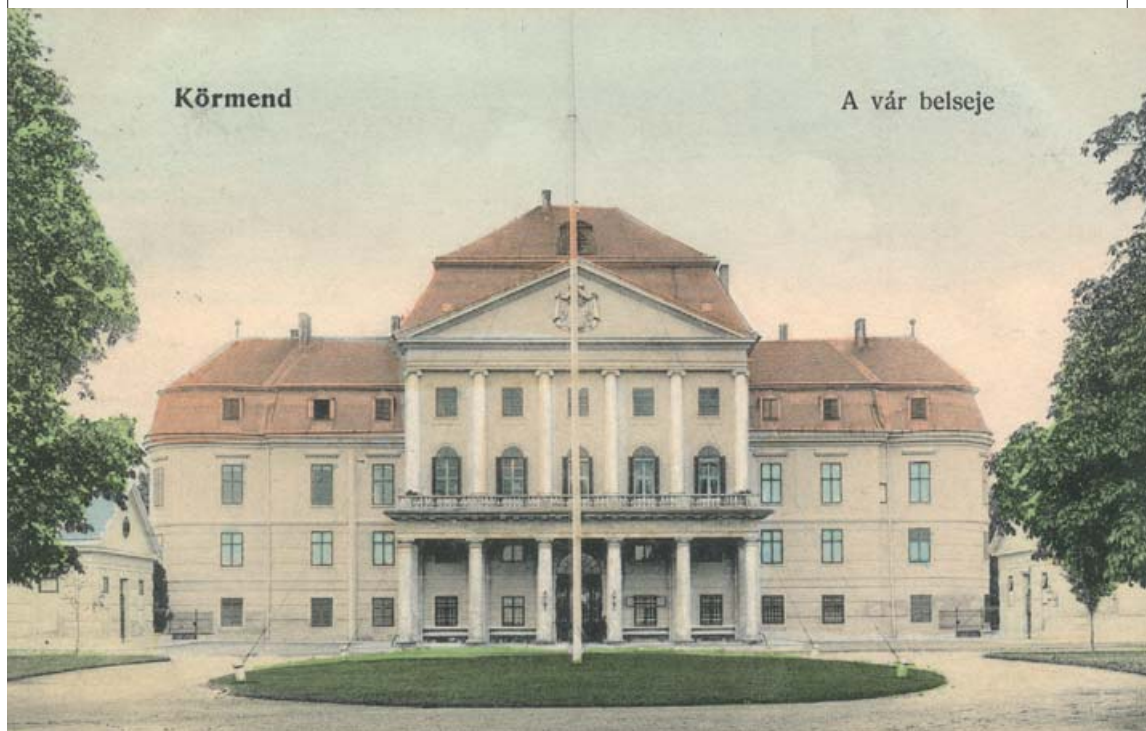
A kastélyt leíró 1884. évi inventárium szerint a két helyiség ez időben hercegi lakosztályként szolgált, a díszterem melletti szoba volt a nappali, a bástyaszoba pedig a háló. A nappali szobában mindjárt két tiszafa asztal fogadta az érkezőt, aki vörös selyemfüggönyös karnisban is gyönyörködhetett. Mahagóni kanapé, két zsöllye, hat hátasszék, valamint egy oszlopos, négylábú mahagóni asztal állt a szoba központjában. A falakat két dió tükör és egy bölcs Salamon festmény díszítette. A hálószoba is pazar kényelmet mutatott, bár a tiszafa tükör törött volt, akárcsak a hasonló anyagú, bronzdíszú asztal. A közel húsz festményre sárga selyemfüggönyön keresztül szűrődött a fény. A mahagóni ágy és éjjeliszekrény mellett lévő telekárpitozott diófa kanapé, két hasonló zsöllye és négy ruganyos szék bizonyosan a 19. század második felében készült. Az oszlopos lábú dió asztal talán ezekhez tartozott. Több, talán neobarokk állvány egészítette ki a berendezést. Az árnyékszékben diófa karszéknek maszkírozott reterát várakozott.

Az 1940-es évek elejéről már visszaemlékezések és fotók is rendelkezésünkre állnak, ezek szerint a helyiségek berendezése jelentősen megváltozott. Ekkor a boldoggá avatott hercegorvos fia, Batthyány-Strattmann II. László és családja lakott a kastélyban. Gróf Batthyány László így emlékezett a díszteremből nyíló termekre: „Egyik oldalon volt a szemorvos herceg életnagyságú festménye, szemben vele felesége Coreth Mária Terézia portréja és a 12 gyermek ovális keretbe foglalt festménye. Ebből nyílt Batthyány-Strattmann II. László herceg szalonja, ahol körbe-körbe könyvek voltak, az íróasztala pedig háttal volt az ablaknak, ami «benézett a szobába». Íróasztala fölött a hercegasszony nagyméretű koronás portréja függött. A sok könyv alatt volt egy dívány és egy fotel. Ez volt a mérnökherceg kastélybeli irodája az 1940-es évek elején. Ebből nyílt a délkeleti bástya, vagy toronyszoba, mely a hercegasszony Windischgrätz Antoinette szobája volt, melyet «gelbe szalonnak» neveztek az «ördögbőr» színű bútorhuzat után.” Bogya Borbálának a hercegné szobáját kellett rendben tartania, amelynek berendezéséről így emlékezett: „Volt egy berakott íróasztala, afelett volt a férjének Batthyány-Strattmann II. Lászlónak a festménye. Azt követte az ablak bemélyedése. Az ablakokon bordó bársony sötétítő függöny volt, oldalra elkötve, a magas ablakokat pedig

A kastély északi homlokzatát ábrázoló fotó az 1880-as évekből

A kastély déli homlokzata képeslapon, 1908

befelé nyíló spaletta takarta.” A másik szobalány, Varga Jánosné is jól emlékezett a helyiségekre: „Az ablak után egy kanapé következett. Huzata olyan sárga volt, mint a plüss. Ha ráültek besüppedt, mintha toll lett volna benne. Előtte állt egy faragott dohányzóasztal üveglappal, melynek másik végében is hasonló színnel bevont fotelok álltak. Volt itt a hercegnének egy sezlonnál szélesebb heverője is, amit rózsás mintás takaró borított. Mellette egy elég magas üveges vitrin állt, abban apróságok voltak: szobrok, kristályok, porcelánok. Állt itt még két kisebb szekrény is, székek és egy zongora is. A mennyezetet gipszmintázat díszítette. A szalonból ki lehetett menni egy vízöblítéses WC-hez, és a csigalépcsőhöz is út vezetett, de a gobelin szobába is nyílt innen ajtó.” A szalon részleteiről több fotó is fennmaradt, így a kastély legjobban dokumentált helyiségének tekinthető. A visszaemlékezésekben nem említett tárgyak is láthatók e fotókon: asztal, két virágtartó állvány cserepes virágokkal, íróasztalhoz tartozó karosszék, asztali ernyős lámpa, virágváza, parkettát kímélő szőnyegek, zsámoly, a falon Strattmann Eleonórárt ábrázoló festmény és még több apróbb tárgy.

A körmendi Batthyány-kastély berendezése a második világháború végén, ill. azt követően lényegében megsemmisült, a lakosság és a megszállók szét-hordták, illetve elpusztították. A díszterem mögötti részen konyhát és menzát alakítottak ki.

Enteriőrfotók a körmendi kastélyból

Dr. Batthyány-Strattmann I. László herceg 1931-ben bekövetkezett halálát megelőző időszak kastélyberendezéseiről csupán néhány fotográfia árulkodik, de nem sokkal jobb a helyzet az ezt követő időszakról sem. Tóth Kálmán körmendi fényképésznek köszönhetően a háborút közvetlenül megelőző, és az azt követő időszakból a főlépcsőház egy részéről, a II. emeleti reprezentációs terek közül a díszteremről, a hercegné sárga szalonjáról, a gobelin szalonról és az impozáns könyvtárszobáról üveglemezekre készített kítűnő felvételek maradtak ránk.

A díszterem délkeleti része, 1930-as évek

A dísztermet a Körmendre költöző dr. Batthyány-Strattmann László alakította ki több terem összevonásával és magasztásával a kastély déli szárnyának 2. emeletén 1915 és 1920 között.

A fényképen látható, hogy a terem közepe üres volt, csak karácsonykor helyeztek el benne egy hatalmas karácsonyfát. A kép másik központi eleme a monumentális kristálycsillár, mely 1945-ig díszítette a termet. Ezt a kastélyba beszállásolt szovjet katonák tették tönkre. Egy visszaemlékezés szerint: „Azzal szórakoztak a 'kultúremberek', hogy hintáztak rajta, aztán amikor jó lendületbe jött, akkor nagy vasdarabokat vágtak hozzá. Jó nagyokat szikrázott az a sok kristály, mielőtt teljesen széttörtött.”

A fényképen figyelemreméltó még a – 60-as években levert – mennyezeti stukkódíszek sarkrésze, valamint a falak mentén elhelyezett asztalokon látható dísztárgyak, köztük egy földgömb.

A díszterem nyugati fala, 1930-as évek

A fénykép a díszterem nyugati falának középső részét ábrázolja. A vörösmárvány kandallót egy spanyolfal takarja el, felette egy Batthyány Károlyt ábrázoló hatalmas olajfestmény látható. A családnak hercegi címet szerző Károlyt páncélban, kezében marsallbottal, háta mögött fekete bőrű, turbános szolgával ábrázolták a képen. A festmény két oldalán ötizzós kristály falikarok, a spanyolfal két oldalán 1830 körül készült magyar biedermeier székek láthatók.

A díszterem keleti fala, 1930-as évek

A fénykép bal oldalán látható nyitott ajtó a gobelin szobába, a zárt középső ajtó pedig a szalonba vezetett. A bal oldali nagyméretű olajfestmény Erzsébet Krisztinát, VI. Károly császár feleségét ábrázolja. A falakon itt is ötizzós kristály falikarok láthatók. A díszterem bútoraiból itt figyelhetjük meg a legtöbbet: két 18. századi komódot, egy rokokó karosszéket, két biedermeier széket és – talán ajándékokkal megrakott – két asztalt. A terem táblás parkettával burkolták, melyet szőnyeg nem fedett. A díszterem falainak neobarokk festése és stukkódíszítése valószínűleg dr. Batthyány-Strattmann László feleségének, Coreth Máriának az ízlését tükrözi.

Sárga szalon, 1930-as évek

A szalon elnevezését a bútorkészlet színe után kapta. Batthyány-Strattmann II. László felesége, Windischgrätz Antoinette szobája volt, mely a délkeleti bástyában volt kialakítva. A képen látható központi garnitúra a 20. század első harmadában készült, barokkizáló nyomokkal. A kép szélein két, féंबरakásos, empire szekrény látható. A falat Batthyány II. Ádámné Strattmann Eleonórát ábrázoló festmény díszítette.

Sárga szalon, 1930-as évek

A fotón két, a 19. század első felében készített bútor szerepel: egy vitrin és egy asztalka, valamint egy heverő részlete is látható. Egy szobalány visszaemlékezésében is felbukkannak ezek a bútorok: „*Volt itt a hercegnének egy sezlonnál szélesebb heverője is, amit rózsás mintás takaró borított. Mellette egy elég magas, üveges vitrin állt, abban apróságok voltak: szobrok, kristályok, porcelánok.*”

Sárga szalon, 1930-as évek

A fotón a hercegné íróasztala látható, felette férjét, Batthyány-Strattmann II. Lászlót ábrázoló olajfestmény függ. Visszaemlékezés szerint az ablakokat bordó bársony sötétítőfüggöny takarta. A szalonból nyílt egy ajtó a csigalépcsőhöz, egy másik pedig egy kis helyiségbe, ahol vízőblítéses WC-t helyeztek el.

Az olvasószoba és a gobelin-szoba, 1930-as évek

A fénykép jobb oldalán megörökített ajtón keresztül beláthatunk a gobelinszobába. Itt a falakat – a padlótól a mennyezetig érő – gobelinek díszítették. A négy darab, a

18. század 2. felében készült alkotás a rómaiak és a dákok küzdelmét ábrázolta. A fotón a gobelinszoba bútorából keveset láthatunk: egy kisebb, nádazott, rokokó székecskét, egy telekárpitozott, 19. század végi klubfotelt, valamint egy XIV. Lajos ízlésben készült asztal részletét. Egy szobalány visszaemlékezése több bútort említ, és a mennyezeti stukkókat is leírja: „*A falak előtt aranyozott, hajlított lábú asztalok, kis kétszemélyes kanapék, faragott aranyozott lábú görbe hátú székek álltak. Gobelin volt az ülőkék is, meg a háttámlájuk is, keretük meg a lábuk is aranyozott, ezen kívül voltak itt még «kerekese», vagyis gömbölyű asztalok aranyozott székekkel. Volt még benne egy szép zongora, pont olyan, mint a díszteremben és egy spanyolfal. Ez a szoba is aranyozott bútorokkal volt tele, mögöttük a gobelinek előtt körbe lehetett járni. A fal világos egyszínű volt, mennyezetét gipszminták díszítették. Nem emberi alakok, hanem mindenféle növény, gyönyörű virág volt a sarkokban is. Olyan gyönyörűek voltak, hogy sokszor csak álltunk ott és nézegettük.*”

A fénykép bal oldalán a gobelinszobával északról szomszédos olvasószoba délkeleti része látható íróasztallal, festményekkel és egy 18. századi kabinetszekrénnel.

A könyvtár nyugati oldala, 1930-as évek

A kastély főépületének 2. emeletén, a keleti szárny északi részén helyezkedett el a könyvtár. A nagyrészt Batthyány Károly könyveit tartalmazó, kötészetileg és tartalmilag is értékes könyvek a padlótól a mennyezetig érő könyvespolcokon kaptak helyet.

A zöld márvány kandalló felett Batthyány Károly vagy Savoyai Jenő olajfestménye látható, felette pedig a mennyezet stukkódíszzeit csodálhatjuk meg. A könyvtár bútorai közül a fényképen 18. századi, csigáslábú karosszékek figyelhetők meg. A kép bal oldalán a könyvvállvány egy titkos ajtót rejtett.

A könyvtár északkeleti része, 1930-as évek

A fotón jól láthatóak az egyszerű vonalú könyvespolcok, melyeknek csak a felső része díszített. 1915 és 1920 között készítették őket. Ezen a fényképen is megcsodálható a terem stukkódíszítése, és a mennyezeten látszik egy olajfestmény is. A szoba berendezéséhez tartoztak a képen látható nádazott, takarékos faragású rokokó székek, és az általuk körülvelt góyalábú asztal.

Kiskönyvtár, 1930-as évek

A 2. emelet keleti szárnyban elhelyezkedő könyvtárból észak felé nyílt a kiskönyvtár helyisége, ahol a kevésbé régi könyveket őrizték. Székei és asztala rokokó stílusú, a hatalmas könyvszekrény pedig klasszikus egyszerűségű volt.

Kis társalgó, 1898

Az 1898-ban kiadott Vasvármegye című kötetben „*A Kastély kis társalgó szobája*” felirattal jelent meg a fotó. Tanúsága szerint a falakat festmények borították, kandallóját spanyolfal takarta, a szoba díszje pedig a hatalmas kristállycsillár volt. Ugyanakkor néhány érdekes bútort is felfedezhetünk a képen. Bal oldalon a fal mellett két, az angol klasszicizmus stílusában készült szék és egy asztal látható. Jobb oldalon szintén klasszicizáló, de Közép-Európára jellemzőbb támlás székeket helyeztek el, melyek a 19. század első negyedében készülhettek. Az előtérben részben látható párnázott fotel a 19. század 2. felére utal.

Társalgó, 1920-as évek

A fénykép dr. Batthyány-Strattmann Lászlót, feleségét, Coreth Máriát és egyik fiukat ábrázolja a társalgóban. A hercegi párt gombfűzőtt „klubdivány”-on láthatjuk, s egy, a 19. század végétől való szép, neoreneszánsz asztal körül ülnek.

Enteriőr, 1880-as évek

A kastély egyik szobájáról két korai fotó is fennmaradt. A szoba falait virágos tapéta borította, a világosságot a kristálycsillár gyertyái szolgáltatták. A falon Batthyány Károly herceget tábornagyként ábrázoló olajfestmény függött. A bútorok közt láthatunk egy alacsony empire, vagy neoempire réz- vagy bronzrátétes fiókos szekrénykét dobozzal és két gyertyatartóval, historikus foteleket, távolabb talán angol, vagy angol klasszicizáló jellegű pipereasztalt. A fehér kályha is klasszicizáló stílusú.

Enteriőr, 1880-as évek

A másik korai fotó a szoba másik feléről készült. Itt a falon Károly bátyjának, Batthyány Lajos nádornak az egészalakos olajfestménye függ. A sarokban talán a 19. század első feléből származó állóóra, mellette klasszicizáló asztalkák és egy telekárpitozott, historikus pamlag látható. A szoba közepén feketére lakkozott, vagy ébenfa és réz kombinációjú empire körasztal állt, amely francia is lehetett. A feltehetően aranyozott dísz konzolasztal a 17. század stílusában készült, a telekárpitozott, keleties huzatú fotelek viszont tipikusan a 19. század utolsó harmadának ülőbútorai. Köztük pici, historizáló, talán fém asztalka.

A díslépcsőház ágyúmodellekkel, 1916

Az 1916-ban postázott képeslap fényképe 1915 előtt készült, mivel még Batthyány-Strattmann Ödön herceg ízlése szerint berendezett lépcsőházat mutat. A 18. század első felében kialakított térben a festmények és a híres fegyvertár darabjai dominálnak. Legfeltűnőbbek a kőkorlátokon elhelyezett ágyúmodellek, melyekből 17 darabot számolhatunk meg. A Kőrmenden egykor fellelhető nagyszámú ágyúmodell két nagyobb forrásból származott. A Batthyány családnak saját tüzérsége volt, ágyúit maga öntette. Az elkészült ágyúk modelljei utóbb a gyűjteménybe kerültek. A sorozat másik része Batthyány Károly tábornagy, a

18. századi háborúk sikeres hadvezérének személyével van összefüggésben. Ő nevelte a katonai tudományokban a trónörökös, a későbbi II. Józsefet. A löveg-mintákból gazdag gyűjteményt állított össze. A katonai oktatásnál felhasznált kis ágyúk utóbb a körmendi fegyvertárba kerültek.

A fegyvertár része volt a fényképen ugyancsak felfedezhető, 16. századi gyermekpáncél. A teljes vértet egy burgundi jellegű taréjos sisakból, gallérból, váll- és karvértből, mell- és hátvértből, comb- és lábszárvértből, rákfarokszerű résszel ellátott vassaruból állt, s 11,5 kg súlyú volt. A képen láthatunk még egy alabárdot és néhány puskát.

Díszlépcsőház részlete, 1930-as évek

A lépcsőház díszteremmel közös falát Batthyány József bíborost ábrázoló olajfestmény díszítette. Vele szemben ebben az időben (és ma is) Mária Terézia lovas képe függött. A világítást ötizzós kristály falikar biztosította. A képen látható neobarokk fali stukkódíszek fennmaradtak, de a mennyezeti stukkókat a lépcsőházban is leverték az 1960-as években.

Kastélykápolna, 1945 előtt

Az épület barokk kastéllá történő átépítése idején alakították ki az északnyugati bástyában a kápolnát. Az 1740-es évektől szakrális térként funkcionáló helyiséget dr. Batthyány-Strattmann László építtette át 1915 és 1920 között. A boldoggá avatott szemorvos készítette a neobarokk mennyezeti stukkókat Isten szeme ábrázolással, valamint az oratórium alatti Batthyány-Coreth címert. A hercegorvos idején naponta tartottak itt szentmiséket, halála után pedig itt ravatalozták fel holttestét. A 2001-ben felújított kápolna látványossága a fényképen is látható oltárkép, melynek eredetije 1945-ben eltűnt, azonban a renoválás során újrafestették.

Gyermekszoba

A gyermekszobákat a kastélyban szolgáló szobalányok visszaemlékezéseiből ismerhetjük a legjobban: „A gyerekek hálósobája csak egy kis szűk helyiség volt. Berendezése is egyszerű: egy cserépkályhán kívül – amit télen nemigen engedtek befűteni, hogy edzetek legyenek – Lacikának, Ferikének, két gyermekágy volt ott. Még egy halványzöldre festett sublót kapott helyet. A felső fiókban a ruháikat, alul meg a fa játékokat tartották. A hálósobát keskeny, befestett, befényesített padló borította. Ebből a hálósobából nyílt a délnyugati bástyaszoza, a gyerekek játszószobája. Itt volt még egy gyermekágy, ebben feküdt a kis Ádám, mellette egy szép rézágyon pedig a «schweszter», egy bécsi nő: Frey Ida, aki németül beszélt a gyerekekhez, napközben kétszer levegőztette, sétáltatta őket a várkertben, rossz idő esetén a várudvaron. A játszószoba berendezéséhez tartozott még egy imazsámoly is, ami mögött egy szép Mária szobor állt. A bútorokat mind egyszerű halványzöldre festetették. A berendezés egyszerű volt. Játékoknak polc, meg egy sublat szerű pelenkázó kapott itt helyet.” A képeken látható gyermekek: Ferenc és László, a későbbi Batthyány-Strattmann III. László herceg.

A szalon jelenlegi berendezése

A díszteremből a helyiségbe lépve a bal oldalon egy **ruhásszekrény** látható, mely Batthyány Kázmér, 1849. évi külügyminiszter kiséri kastélyából származik, s 1830-1840 körül készülhetett. Hasábos lábú, kettős oszlopokkal szegélyezett, egyszerű párkánnyal ékesített, dió svartni borítású. Szerkezete a korra jellemző, csapolt változat. Ajtajára ragasztott papíron olvasható felirat: „*Gróf Batthyányi Kázmér 1849i polit. menekült kiséri uradalmának kastélyából, 1850-ben vettük árverésen.*” A Francia Nagykövetség 2016-ban ajándékozta a múzeumnak.

A szalon hosszú falának bal oldalán egy 19. század közepén készített **kanapé** látható. Cabriol lábakon álló, lágyan ívelt háttámlával, kissé erőteljesebb kartámasszal. A „második rokokó” vonásait viseli. Mellette háromfiókos, empire, mahagóni **szekrényke** áll, tetején az 1840-ben készített első magyar nyelvű **földgömb**el.

A hosszú fal közepén egy copf stílusú **márványkandalló** áll, mely eredetileg a kastély 2. emeleti könyvtárszobáját díszítette. Párkányát egy negyedüts szerkezetű, 19. század elején készített bécsi empire **kandalló óra** díszíti. A kandalló felett a kastélyépítő Batthyány Lajos nádor festményének rekonstrukciója látható.

A kandalló mellett négyfiókos, későbiedermeier, 1840 körül készített **komód** áll. Tisztán mutatja a kor sajátos vonásait, jellegzetes hasábos lábával, egyszerű tagozataival, finom intarziadíszével, egyszerű párkányával. Tetején a 19. század végén készült aranyozott francia **óra** áll. A komód felett nagyméretű biedermeier **tükör** látható.

A jobb oldali fal előtt Sigray Antal klasszicista, kétajtós **könyvszekrénye** magasodik. Készítője rombusz alakú lécbetétekkel díszítette az 1830-as években. A bútor az ivánci kastélyból a körmendi járási pártbizottság titkárságára került, Fülöp Kálmán párttitkár ajándékozta a múzeumnak 1969-ben.

A szekrény mellett biedermeier intarziás **konzolasztal** áll. Két oldalán két magyar biedermeier **szék** látható. Klasszicizáló lábaikhoz és kivehető üléslapjaikhoz már a korai neorokokó szeszélyesebb vonalvezetése és faragott dekorációja járul.

A terem közepét egy neorokokó (neobarokk), 1860-1870 körül alkotott **szalonasztal** foglalja el. Az ún. „póklábas” jellegű bútor a korban nagyon népszerű típus volt. Szeszélyesen alakított, négyoldalú lábazatának közepén esztergált urna figyelhető meg. Lapjának oldalpárkánya nagyon finom, lágyan hullámzó. Részben dió, akárcsak a lap berakása. Az asztalt két **karosszék** és négy **támlás-**

**Batthyány Kázmér ruhásszekrénye a kispéri kastélyból,
1830-1840-es évek**

szék veszi körül, feltehetően 1850-1860 körül készültek. Cabriol lábaikkal, alacsony, öblös formáikkal jellegzetes neobarokk darabok. Ovális alakú, díszítetlen háttámlájuk kissé a Louis XVIII. hatását mutatják, de a támlák alján finoman elhelyezett, hegyes, gótizáló levelek és a kartámasz lágyan formált csigás-nyel-
ves része a „második rokokó”, vagy „gótizáló neobarokk”-nak is nevezett stílus-
áramlat jellegzetes vonásai.

Az enteriőr része még egy fekete, finom, urnadíszes lábazattal megtámasztott **asztalka** a Vidos család festett címerével az 1880-as évekből. A lap közepén finoman festett, középkorias mustrák között a család címere látható. Az ostffy-asszonyfai kastély birtokosának, Ostffy Lajos vasi főispánnak két felesége is a Vidos családból került ki. Az egyik Vidos-lány révén kerülhetett Ostffy tulajdonába az asztalka, amit aztán a körmendi kórház gondnoka szerzett meg és adott el a múzeumnak 1981-ben.

Az átjáró felett pajzs alakú, aranyozott, neorokokó **tükör** függ, gazdag ornamentális dekorációval. A 19. század harmadik negyedében faraghatták.

Szalon kanapé, 19. század közepe

**Empire, 3 fiókos mahagóni
szekrényke, tetején az első
magyar nyelvű földgömb**

**Copf márvány kandalló a kastély
könyvtárából, bécsi empire kandalló óra,
19. század eleje**

A szalonban elhelyezett festmények közül kettő a Batthyányak várait ábrázolja. Telepy Károly a **németújvári várat**, Koszkol Jenő **Borostyánkő várat** festette meg (mindkét kép a szombathelyi Savaria Múzeum tulajdona). Egy **Batthyány-Strattmann Ödönt** ábrázoló olajfestmény (Thúry György Múzeum, Nagykanizsa) is az enteriőr része, hiszen a szalon berendezése az ő hercegségének időszakát kívánja megidézni (1883-1914). A kiállítás jelentős darabját 1800 körül alkották, s mitológiai témájú: a festményen a villámot szóró **Zeuszt** jelenítette meg a mester.

**Négyfiókos későbiedermeier komód,
francia óra, biedermeier tükör**

**Sigray Antal kétajtós könyvszekrénye
ivánci kastélyából, 1830-as évek**

Intarziás konzolasztal két biedermeier székkal

Póklábas neorokokó szalonzsztal székekkel

**Asztalka a Vidos család festett
címerével, 1880-as évek**

**Neorokokó tükör, 19. század
harmadik negyede**

A németújvári vár, Telepy Károly festménye

Borostyánkő vára, Koszkol Jenő festménye

Batthyány Ödön, Migner festménye

Villámot szóró Zeusz

A rekonstruált ebédlő berendezése

A bástyaszoba az épület több mint fél évezredes történetét kiválóan reprezentálja. Falai tartalmazzák a középkori vár falazatát, melynek emléke egy – ma is látható – lőrés. Falazatának felső része a barokk átépítéskor formálódott. A klasszicista építési korszakban alakították ki a nagyméretű ablakokat és a – jelenleg befalazott – hercegi WC-t is. A 20. század második felének emléke az étellift.

A terem közepét egy nagyméretű **ebédlőasztal** foglalja el. Hazánkban viszonylag ritka, angol jellegű, faragott ballusztér lábakon áll. Alul a lábakat követő posztamens található, párkányozás nélküli lapjai kihúzhatóak. Az asztalon **porcelán étkészlet** található. A nemesen egyszerű Batthyány mintával díszített porcelánokon legyezőszerűen szétterülő, stilizált levelek és apró virágok alkotott aranyozott motívumok láthatók elszórtan. A hófehér porcelán eleganciájának ad hangsúlyt a tárgyakon körbefutó aranyozott és kobaltkék kontúrcsík. A sima bordúrt három nagyobb levélmotívum és a közöttük elhelyezkedő két-két kisebb virág díszíti. E minta gróf Batthyány Lajos, későbbi miniszterelnök részére készült, és az 1842. évi Iparmű Kiállításon érmet nyert. Az asztalt hat szalon **szék** veszi körül a 19. század közepéről, gótizáló neobarokk vonásokkal.

A terem bejáratától balra egy **étellift** található, ugyanis a főiskolai kollégium idején, az 1960-as, 1970-es években konyha és menza működött a kastély ezen részén. Az étellift után egy ajtó következik, ami mögött egy kétszáz éves – a földszintet a harmadik emelettel összekötő – **csigalépcső** rejtetik. Az ajtó mellett egy gazdagon faragott pilaszterekkel tagolt, felső keretén stilizált koszorúkkal és tobozokkal ékesített **tálalószekrény** áll. Feltehetően az 1860-as évek végének, vagy az 1870-es évek első felének alkotása.

Két ablak között egy 15. századi **lőrés** látható, mely a későközépkori vár emléke. Alatta áll egy **láda** tagozott betétekkel, hullámléccel és ornamentális faragással ékesítve, feltehetően 18. század első feléből.

A bejáratól jobbra egy francia empire **szervizasztal** található. Mahagóni borítású, tetején ónix lapot helyeztek el. Felette egy oszlopokkal keretezett, gazdag megmunkálású, balusztrádos oromzattal és réz applikációkkal díszített neoreneszánsz **falióra** mutatja az időt. Ingatányérja gazdagon gravírozott. Feltehetően német munka az 1880-as évekből.

Az **ebédlő festményei** vallásos témájúak. Az egyik Jézust ábrázolja Mária és Márta házában. A másik Hans Adam Weissenkircher 17. századi alkotása: Illés feltámasztja a careftai özvegy fiát.

**Ebédlőasztal Batthyány-mintás porcelán étkészlettel,
gótizáló neobarokk székekkel**

Tálalószekrény, 1860-as, 1870-es évek

Barokk láda

Francia empire szervizasztal

Neoreneszánsz falióra

Jézus Mária és Márta házában

**Illés feltámasztja a careftai özvegy fiát,
Hans Adam Weissenkircher festménye, 17. század**

A kiállításvezetőt írta:

Móricz Péter
Torjay Valter

Címlapterv:

Novák Kata

Fényképek:

Móricz Péter

Nyomdai kivitelezés:

Kerényi DTP & Design Stúdió

ISBN 978-615-6111-04-3

A kiállításvezető létrehozását támogatta:

Kiadó:

Körmendi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár

Felelős kiadó:

H. Vörös Márta igazgató